

Chứng xuất huyết vàng da

Leptospirosis

Chứng xuất huyết vàng da là gì?

Chứng xuất huyết vàng da là một chứng bệnh do vi trùng gây ra ở người và loài vật. Bệnh do vi trùng *leptospira* gây ra. Vi trùng này thường có trong nước tiểu, trong mô và tế bào của một con vật bị bệnh.

Triệu chứng

Những triệu chứng sơ khởi thông thường của bệnh này là sốt, nhức đầu dữ dội, đau nhức bắp thịt, ớn lạnh, ói mửa và mắt đỏ. Những triệu chứng này tương tự như triệu chứng của các chứng khác, chẳng hạn như cúm, khiến cho việc chẩn bệnh thường khó khăn. Nhiều người không thấy có tất cả các triệu chứng như kể trên.

Nhiều người bị chứng leptospirosis có thể chuyển sang những bệnh khác nặng hơn, kể cả bệnh Weil, gây ra thận suy, vàng da (triệu chứng của bệnh gan), da và các màng nhày bị xuất huyết. Ngoài ra, bệnh cũng có thể dẫn đến chứng sưng màng óc (meningitis) và xuất huyết ở phổi. Đa số những người bị biến chứng trầm trọng cần phải vào bệnh viện để điều trị và đôi khi bị chứng xuất huyết vàng da nặng có thể dẫn đến sự chết chóc.

Hậu quả về lâu, về dài

Khi bị chứng xuất huyết vàng da việc hồi phục có thể sẽ chậm. Nhiều người có thể mắc các triệu chứng giống như chứng mỗi một kinh niên kéo dài hàng mấy tháng trời. Những người khác có thể bị nhức đầu dai dẳng hoặc suy sụp tinh thần. Có trường hợp vi trùng xâm nhập mắt gây ra chứng viêm mắt kinh niên.

Bệnh lan truyền cách nào?

Vi trùng leptospira thường xâm nhập cơ thể qua các vết cắt hay xây xước trên da, và đôi khi qua đường miệng, mũi và mắt. Nhiều giống vật có thể chứa vi trùng chứng xuất huyết vàng da ở trong thận của chúng. Việc truyền nhiễm có thể xảy ra sau khi nạn nhân tiếp xúc với nước tiểu hay thịt của con vật bị bệnh. Đất, bùn, hoặc nước có dính nước tiểu của con vật bị bệnh có thể là nguồn gây bệnh. Có khi ăn hoặc uống những thứ có dính vi trùng leptospira cũng là nguyên nhân của sự truyền nhiễm.

Những con vật nào có thường mang vi trùng bệnh này?

Nhiều loài động vật có vú trong cơ thể có vi trùng leptospira. Ở Úc, thông thường nhất là loài chuột, chó, gia súc, các loài động vật bản địa (native animals) và heo (cả loại nuôi ở nhà lẫn heo rừng), ngựa, mèo, và cừu. Những con thú bị bệnh có thể có các triệu chứng của bệnh hoặc không có triệu chứng gì cả.

Ai dễ bị chứng xuất huyết vàng da?

Những người dễ mắc bệnh là những người tiếp xúc gần gũi với các loài thú hoặc ở gần nước, bùn, đất hoặc cây cối bị nhiễm nước tiểu của loài vật bị bệnh (chẳng hạn: các nông gia, bác sĩ thú y, công nhân lò sắt sinh, và những người làm việc ở các đồn điền trồng mía và chuối). Một số các sinh hoạt giải trí có đụng chạm đến nước hay đất bị nhiễm trùng có thể tạo cơ hội cho chứng xuất huyết vàng da lan truyền (thí dụ: đi cắm trại, làm vườn, đi thám du trong rừng, bơi xuống và các môn thể thao ở dưới nước khác).

Mặc dù chứng xuất huyết vàng da tương đối ít xảy ra ở Úc, bệnh thường xảy ra ở những vùng khí hậu ẩm áp, ẩm ướt như đông bắc tiểu bang NSW và Queensland. Hàng năm trên toàn quốc người ta ghi nhận có khoảng 200 trường hợp bệnh nhân bị chứng xuất huyết vàng da, tuy nhiên có thể còn nhiều trường hợp khác không được báo cáo. Nam giới thường bị bệnh này hơn nữ giới.

Phương pháp chẩn đoán

Thường sau khi bị nhiễm bệnh từ một đến hai tuần, người bệnh sẽ có các triệu chứng bác sĩ có thể nghi ngờ là bị mắc bệnh xuất huyết vàng da. Chỉ có việc thử máu mới có thể xác nhận được là trong cơ thể người bệnh có vi trùng leptospira không mà thôi. Nói một cách tổng quát, cần phải thử máu hai lần, lần thứ nhì cách lần thứ nhất khoảng hai tuần mới có thể xác định được bệnh. Đôi khi vi trùng có thể phát triển trong máu, dịch tủy sống và nước tiểu.

Việc điều trị

Thông thường chứng xuất huyết vàng da được trị bằng các loại kháng sinh (antibiotics) như doxycycline hoặc penicillin. Vì việc thử nghiệm phải chờ lâu mới có kết quả và bệnh có thể trầm trọng, do đó bác sĩ có thể cho bệnh nhân dùng thuốc kháng sinh trước khi có kết quả xác nhận bệnh nhân bị chứng xuất huyết vàng da. Nếu chữa trị sớm khi bệnh mới chớm, thuốc kháng sinh được coi như công hiệu nhất.

Phương pháp phòng bệnh

Có nhiều cách để ngăn ngừa chứng xuất huyết vàng da.

Đối với những người có nhiệm vụ coi sóc các loài vật:

- Băng bó các vết cắt hay xây xước bằng loại băng không thấm nước;
- Đeo những dụng cụ an toàn để bảo vệ cơ thể (thí dụ: bao tay, kính bảo vệ mắt, áo chum người bằng vải nhựa và giày ống) khi phải săn sóc những loài vật có thể đã bị nhiễm bệnh, đặc biệt là nếu cơ thể có thể dính nước tiểu của các con vật này;
- Đeo bao tay khi đụng đến nhau, xác của bò hay cừu chết trong bụng mẹ, hoặc xác những con vật chết vì bệnh;
- Nên tắm sau khi làm việc, rửa và lau tay thật khô sau khi đụng chạm đến những vật có thể đã bị nhiễm trùng;
- Không nên ăn uống hay hút thuốc khi đang sờ mó, đụng chạm đến các con vật bị bệnh. Rửa và lau tay thật khô trước khi hút thuốc hay ăn uống;
- Chủng ngừa cho gia súc theo sự đề nghị của bác sĩ thú y.

Đối với những người khác:

- Tránh tắm ở những nơi nước có thể đã bị nhiễm nước tiểu của các loài thú.
- Băng bó các vết cắt hay xây xước bằng loại băng không thấm nước, đặc biệt là trước khi đụng tay vào đất, bùn có thể chứa nước tiểu của các loài thú.
- Mang giày khi đi ra ngoài, đặc biệt là khi bước vào bùn hay đất ướt.
- Mang bao tay khi làm vườn.
- Ngăn chặn nạn chuột bọ bằng cách dọn sạch sẽ rác rưởi và những nguồn thức ăn ở gần nơi mình ở.
- Đừng cho chó ăn các loại thịt, hay ruột, gan chưa nấu chín.
- Rửa tay thật sạch bằng xà phòng rồi lau khô, vì vi trùng leptospira rất dễ bị xà phòng và thuốc sát trùng tiêu diệt.

Nếu bị bệnh thì phải làm gì?

Nếu bị bệnh trong vòng mấy tuần sau khi nhiễm nước tiểu của loài thú hay bị nhiễm trùng, điểm quan trọng là quý vị nên báo cho bác sĩ biết ngay.

Hiện có loại thuốc chủng ngừa bệnh này không?

Hiện chưa có thuốc chủng nào dành cho người để chống lại chứng xuất huyết vàng da cho phép xử dụng ở Úc cả. Tuy đã có thuốc chủng dùng cho các loài gia súc (bò, cừu,

heo và chó) nhưng các con vật này dù đã được chủng ngừa vẫn có thể mắc một chứng bệnh khác thuộc cùng nhóm với bệnh xuất huyết vàng da (leptospirosis).

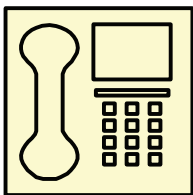
Có khi nào bị bệnh thêm lần nữa không?

Vì vi trùng leptospira gây ra bệnh xuất huyết vàng da có nhiều loại, nên những người bị nhiễm một loại vi trùng khác thuộc cùng nhóm vẫn có thể mắc chứng xuất huyết vàng da như thường.

Những người bị chứng xuất huyết vàng da có thể truyền bệnh cho người khác không?

Hiếm có trường hợp bệnh xuất huyết vàng da có thể truyền từ người này sang người khác (thí dụ qua việc giao hợp và qua việc cho con bú sữa mẹ). Hàng tháng sau khi người bệnh bị nhiễm trùng, vi trùng leptospira vẫn có thể lây sang người khác qua nước tiểu của người bệnh.

Muốn biết thêm thông tin - Ban Y Tế Công Cộng Tiểu Bang NSW

1300 066 055

www.health.nsw.gov.au